

Sygn. akt: I C 15/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Łucja Oleksy-Miszczyk
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Elżbieta Leszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 listopada 2023 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w K.

przeciwko P. R., K. R.

o zapłatę

1. oddała powództwo główne i powództwa ewentualne;
2. tytułem kosztów procesu zasądza od powoda (...) z siedzibą w K. na rzecz pozwanych P. R. i K. R. solidarnie kwotę 5.434 (pięć tysięcy czterysta trzydzieści cztery) złote z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia prawomocności wyroku.

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk

Sygn. akt I C 15/23

UZASADNIENIE

Powód (...) w ramach powództwa głównego wniósł o zasądzenie od pozwanych K. R. i P. R. solidarnie, ewentualnie łączne, na jego rzecz kwoty 95.378,85 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ewentualnie o zasądzenie od każdego z pozwanych kwoty po 47.689,42 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W piśmie procesowym z 19 września 2023 roku (k.125 i nast.) powód dokonał modyfikacji powództwa w ten sposób, że podtrzymując dotychczasowe żądania rozszerzył powództwo o kolejne żądanie ewentualne i wniósł o zasądzenie od pozwanych solidarnie, ewentualnie łączne, na jego rzecz kwoty 113.011,25 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia w/w pisma do dnia zapłaty, ewentualnie o zasądzenie od każdego z pozwanych kwoty po 56.505,62 zł z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pisma ze zmianą powództwa. Z uzasadnienia pozwu wynika, że trzy pierwsze roszczenia (o zapłatę kwoty 95.378,85 zł solidarnie, ewentualnie łączne ewentualnie podzielnie tj. po 47.689,42 zł) stanowią roszczenia oparte o przepis art. 405 k.c. Kwoty te stanowią wynagrodzenie za korzystanie z kapitału wyceniane jako skorzystanie z powstrzymaniu się przez powoda od pewnych czynności, co nie prowadziło do zwiększenia aktywnego majątku pozwanych, ale pozwalało na uniknięcie jego pomniejszenia przez zaoszczędzenie kosztów związanych z pozyskaniem kapitału. Trzy kolejne żądania ewentualne tj. o zapłatę kwoty 113.011,25 zł solidarnie, ewentualnie

łącznie ewentualnie podzielnie tj. po 56.505,62 zł, opierają się o przepis 358¹ § 3 k.c. i stanowią żądanie waloryzacji kapitału.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu podnosząc, że umowa na podstawie której otrzymali od Banku pieniądze była nieważna, co zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu, strony rozliczyły się zgodnie z art. 410 k.c. zwracając sobie to co świadczyły i nie ma żadnych podstaw prawnych do żądania od nich wynagrodzenia za korzystanie z kapitału (odpowiedź na pozew k.78 i nast.). W dalszym piśmie procesowym podtrzymali swoje stanowisko i wskazali, że uwzględnienie żądania powodowego banku byłoby sprzeczne z celem prewencyjnym Dyrektywy 93/13, a wykładnia prawa zmierzająca do przyznania nieuczciwym przedsiębiorcom wynagrodzenia stanowi próbę obejścia celu Dyrektywy 93/13/EWG i z tego powodu nie może być zaakceptowana (pismo z 21 czerwca 2023 roku k.112 i nast.).

Sąd ustalił:

Powód zawarł z pozwanymi w dniu 15 grudnia 2008 roku umowę o Mieszkaniowy Kredyt Budowlano – Hipoteczny w złotych polskich indeksowany kursem CHF, na mocy której udzielił pozwanym łącznie kwotę 176.000 zł, w czterech transzach. Pozwani mieli spłacać kredyt w 216 ratach kapitałowo- odsetkowych, licząc od terminu spłaty pierwszej raty kapitałowo – odsetkowej (umowa k.21 i nast.). Umowa była wykonywana przez obie strony bez zastrzeżeń do grudnia 2019 roku, kiedy to pozwani skierowali do powoda pismo z reklamacją, w którym powołali się na abuzywność klauzul umownych.

W dniu 20 maja 2020 roku pozwani złożyli przeciwko powodowi pozew o zasądzenie na ich rzecz solidarnie kwoty 143.628,96 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty oraz ewentualnie o ustalenie nieważności umowy. Pozwani wskazali, że w umowie zostały zawarte niedozwolone postanowienia umowne odnoszące się do waloryzacji wysokości zaciągniętego kredytu oraz wysokości rat spłaty w relacji do waluty obcej – CHF, a w konsekwencji umowa nie może dalej obowiązywać. Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 2 grudnia 2020 roku, sygn. akt I C 474/20 uwzględnił powództwo główne, zasądzając od powodowego banku na rzecz pozwanych jako kredytobiorców kwotę 143.628,96 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 maja 2020r., a w pozostałej części powództwo oddalił. Wniesiona przez pozwanego apelacja została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 lutego 2022r. w sprawie I ACa 101/21 (kopia wyroku k. 41).

Powyższe okoliczności nie były sporne.

Sąd zważył co następuje:

Jak wynika z uzasadnienia zgłoszonych żądań i z oświadczenia pełnomocnika powoda zgłoszonego na rozprawie w dniu 21 września 2023r. powód nie domagał się w toku niniejszej sprawy zwrotu kapitału udostępnionego pozwanym na mocy nieważnej umowy. Przedmiotem sporu było wyłącznie żądanie zwrotu przez pozwanych równowartości bezpodstawnego wzbogacenia stanowiącego wynagrodzenie za korzystanie przez nich z kapitału udostępnionego im przez powoda (art.405 k.c.), ewentualnie waloryzacja tego kapitału i żądanie zasądzenia na rzecz powoda wynikających z tej waloryzacji kwot (art. 358¹ § 3 k.c.).

Możliwość skutecznego wystąpienia z tego rodzaju żądaniami była przedmiotem rozważań Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w świetle dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Jak wynika z wyroku Trybunału z dnia 15 czerwca 2023r. C-520/21 art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty. Trybunał podkreślił przy tym, że przyznanie instytucji kredytowej prawa do żądania od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę odsetek za zwłokę mogłoby podważyć odstraszący skutek zamierzony przez dyrektywę 93/13, a ponadto skuteczność ochrony przyznanej konsumentom przez dyrektywę

byłaby zagrożona, gdyby byli oni narażeni, w ramach powoływania się na swoje prawa wynikające z tej dyrektywy, na ryzyko konieczności zapłaty takiej rekompensaty. Taka wykładnia groziłaby stworzeniem sytuacji, w których bardziej korzystne dla konsumenta byłoby raczej kontynuowanie wykonania umowy zawierającej nieuczciwy warunek niż skorzystanie z praw, które wywodzi on ze wspomnianej dyrektywy (tezy 76079 wyroku w sprawie C-520/21). Trybunał podkreślił również, że ewentualne uznanie umowy kredytu hipotecznego za nieważną jest skutkiem stosowania nieuczciwych warunków przez bank. W związku z tym nie może on uzyskać odszkodowania za utratę zysku analogicznego do tego, jaki zamierzał osiągnąć ze wspomnianej umowy (teza 82 wyroku C-520/21).

Analiza orzeczenia w sprawie C - 520/21 wskazuje, że pod pojęciem rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału, należy rozumieć wszelkie (poza odsetkami za opóźnienie) roszczenia finansowe, jakie bank może kreować na podstawie przepisów krajowych w związku z wykonaniem nieważnej umowy, niezależnie od tego czy będą one formułowane jako roszczenia o bezpodstawne wzbogacenie, o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału, o odszkodowanie, waloryzację czy ewentualnie inaczej nazwane żądania finansowe i niezależnie od tego jaka podstawa prawna w ramach prawa krajowego zostanie przywołana na ich uzasadnienie. Niewątpliwie żądanie zapłaty objęte pozwem w niniejszej sprawie mieści się w tak rozumianym pojęciu rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału. Dotyczy to zarówno powództwa o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału formułowanego w oparciu o przepis art. 405 k.c., jak i powództwa ewentualnego o partego o przepis art. 358¹ § 3 k.c.

Wobec jednoznacznego i wiążącego dla Sądu stanowiska TSUE co do wykładni przepisów dyrektywy 93/13 roszczenia powoda nie można uznać za uzasadnione, ani co do powództwa głównego, ani ewentualnego.

Orzeczenie o kosztach procesu oparto o przepis art. 98 k.p.c. Sąd nie znalazł przy tym podstaw do zasądzenia tych kosztów odrębnie od każdego powództwa ewentualnego. Rozpoznane wszystkich żądań nastąpiło w toku jednego procesu nie ma zatem podstaw do orzekania o kosztach odrębnie co do każdego ze zgłoszonych roszczeń. Na zasadzoną kwotę składają się koszty zastępstwa procesowego ustalone w oparciu o § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (5.400 zł) oraz opłata od pełnomocnictw (34 zł).

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk